Κριτικὸ σημείωμα

ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΕΠΙ ΤΗ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ὑπὸ ΑΓΓ. ΘΙΒΕΤΙΑΝΟΥ

Παρέλασις: Μὲ τὸ νέο σύστημα παρελάσεως μόνον ὀμάδων ἀπὸ τὰ σχολεῖα ἢ ὁπωσδήποτε μεγάλων παιδιῶν, ἔλειψε τὸ ὄχι ὡραῖον καὶ ἀτελείωτο φαινόμενον μικρῶν παιδιῶν ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ παρακολουθήσουν. Ἡ ἐμφάνιση καὶ τὸ ρυθμικὸ βάδισμα τῶν κοριτσιῶν ὑπερέβαλε κατὰ πολὺ τὴν ἐμφάνιση καὶ τὸ βάδισμα τῶν ἀγεριῶν. Νομίζω ὅτι ἕνα μπλὲ παντελόνι κι' ἕνα ὑποκάμισο λευκὸ στοιχίζευν ὅσον ἀκριβῶς καὶ μία φεῦστα μπλὲ μὲ μιὰ μπλούζα ἄσπρη τῶν κοριτσιῶν ὥστε νὰ μὴ δικαιολογεῖται ἡ σημειωθεῖσα μεταξὺ ἀγεριῶν ἀνομοιομορφία. Ἐὰν τὰ σχετικὰ ὑφάσματα ἀποτελοῦν ἐνιαία παραγγελία τόσον στὰ κορίτσια ὅσον καὶ στ' ἀγόρια τότε θὰ ἔχευμε πλήρη ὁμοιομορφία καὶ εἰκονομίαν εἰς τὴν δαπάνην. Ὑποσδήποτε ἡ νεολαία μας ἐθαυμάσθη διὰ τὸ παράστημά της καὶ κατεχειροκροτήθη μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ Ἀραάκειον, τὸ Α! καὶ Β! Ὀπλιτῶν καὶ Β!Ἀρένων Πατρῶν. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ προεκάλει θύελλαν χειροκροτημάτων καὶ ἐπευφημιῶν ἦτανε ἡ ἐμφάνιση καὶ παρέλαση τῶν διαφόρων σωμάτων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ὁ ἦχος τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τῶν χειροκροτημάτων ἀσφαλῶς ἔφθασε μέχρι τῶν εἰς τὰ βουνὰ τῆς Πελοποννήσου διοβιούντων προδοτῶν καὶ οὐδὲν τὸ εὐχάριστον δι' αὐτοὺς προεμήνυσε...

Πλατεῖα Γεωργίου: Εἰς τὰς 4 μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἔλαβαν χώραν αἱ γυμναστικαὶ ἐπιδείξεις μιᾶς ὁμάδος τοῦ Κ. Β.Ε. Πατρῶν ὡς εἶχε προαγγελθῆ. Πράγματι καὶ χωρὶς καμμίαν ὑπερβολὴν καὶ κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν τῶν παρισταμένων ἐπισήμων καὶ Κοινοῦ αἱ ἐπιδείξεις αὐταὶ ἀπετέλεσαν ἕνα ἐθνικὸ λευτρὸ δι' ὅσους τὰς παρηκολούθησαν κι' ἐσκόρπισαν ρίγη συγκινήσεως. Δὲν ἐπιχειρῶ περιγραφὴν γιὰ νὰ μὴ μειώσω τὴν ἐντύπωσιν. Εἶναι, ὅμως σκέπτομον ὅπως αἱ ἀσκήσεις αὐταὶ ἐπαναληφθοῦν τόσον εἰς τὴν Πλατεῖα Γεωργίου ὅσον καὶ εἰς ἄλλας πλατείας τῆς πόλεως γιὰ νὰ τὶς παρακολουθήσῃ ὅλος ὁ πληθυσμός. Ὁ κ. Ταξίαρχος καὶ ὁ κ. Διευθυντὴς τοῦ Κ.Β.Ε. ἀσφαλῶς θὰ εὕρουν ὁμοίως σκέπτομον τὴν πρότασίν μας.

Ἀνενδοιάστως λέγω ὅτι αἱ ἀσκήσεις αὐταὶ κρατοῦν τὰ σκήπτρα τῶν διαφόρων ἐπιδείξεων τῆς ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν μας.

Τοὺς ἄνδρας τῆς ὁμάδος διηύθυνε ὁ ὁπλεχαγὲς κ. Παν. Παπαβασιλείου.

Δημοτικὸν 5-7 Ὁ Μορφωτικὸς μας ἔχει ὡς κύριον ἔργον του τὴν μόρφωσιν καὶ μάλιστα διάσωσιν σήμερα ὡρισμένων παιδιῶν τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῆς περιφερείας, ὡς καὶ τὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτῆρος των, ἀκόμη δὲ τὴν διατροφήν τους καὶ τὴν διατήρηση τῆς ὑγείας των διὰ παραμονῆς εἰς ἔξοχήν. Μὲ τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἐφετεινὸ κατέρθωμα τοῦ Μορφωτικοῦ θ' ἀσχοληθῶ εἰς ἄλλο σημείωμά μου διότι φρονῶ ὅτι ἀποτελεῖ κεφαλαιώδες ζήτημα καὶ πρόγραμμα μελλοντικό. Ἐπίσης ἡ χειροτεχνία, ἡ βιοτεχνία, (ἀργαλεῖοι) ἡ σχολὴ ρυθμικῆς, ἀπασχολοῦν σεβαρὰ τὰς κυρίας καὶ δίδας τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ συλλόγου τῆς πόλεώς μας καὶ καὶ τὰς κουράζουν, παραλλήλως δὲ ἐξαντλοῦν λίαν ἐπωφελῶς τοὺς, δυστυχῶς, γλίσχρους πόρους του. Τὸ γεγονὸς ὅτι βρίσκει καιρὸν ν' ἀσχοληθῇ καὶ μὲ τὴν Θεὰ Τέχνη σὲ μία ἀπὸ τὶς μορφὲς της εἶναι καὶ ἀρχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ. Εἰς τὴν ἔμπνευσίν του λοιπὸν αὐτὴν ὀφείλουμε τὴν κάθοδο στὴν πόλη μας τοῦ Διευθυντοῦ Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ ὑπουργείου Παιδείας κ. Μιχ. Μαντούδη καθὼς καὶ τοῦ ἀξιολόγου καλλιτεχνικοῦ συγκροτήματος τῆς κ. Ἕλλης Γρηγοριάδη.

Ἡ ἐπίσημος ἐμφάνισις ἔλαβε χώραν εἰς τὸ Δημοτικὸν μας καὶ ἡ ἔναρξις ἐκτελέσεως τῶν τριῶν μερῶν τοῦ προγράμματος τόσον κατὰ τὸ ἐπίσημον καὶ τὸ κυκλοφορήσαν τοιεῦτο ξεσημειοῦτο διὰ τὴν 5. μ. μ.

Ἡ κάθοδος εἰς μίαν πρωτεύουσαν ἐπαρχιακὴν πόλιν ὁμοίων εἰς ὁλκὴν συγκροτημάτων φρονῶ ὅτι ἔχει δύο μεγάλους σκοπούς: Πρῶτον νὰ διόξῃ καὶ νὰ φωτίσῃ τὴ Λαϊκὴ ψυχὴ κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς πολιτισμένης καὶ ὡραίας ἀπὸ κάθε πλευρὰ ψυχαγωγίας καὶ δεύτερον νὰ οἰδάξῃ ἕναν ὡρισμένο κύκλο ἀτόμων ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν Τέχνη, ἐπὶ τῶν συγχρόνων ἐξελίξεών της, πρὸς περαιτέρω ἐφαρμογὴν τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν καὶ εἰς τὴν πόλιν τῆς καθόδου τοῦ Καλλιτεχνικοῦ συγκροτήματος. Μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ δευτέρου μέρους τῆς σκοπιμότητος αὐτῆς περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀκρίβεια εἰς τὴν ὥραν ἐνάρξεως τοῦ προγράμματος ἡ ὁποία δὲν ἐτηρήθη. Πράγματι τὸ πρόγραμμα ἤρχισεν εἰς τὰς 5.20' ἀντὶ τῶν 5 μ. μ. Τὸ σημειώνω αὐτὸ διότι διὰ τὴν ἔναρξιν των θεαμάτων τὴν ἀκριβῆ ὥραν τὴν καθιερωμένην διὰ ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, ἔχουν γραφῆ τόμοι ὁλόκληροι εἰς σχόλια, ὑποδείξεις καὶ παραπονα εἰς τὰς Ἀθηναϊκὰς οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπαρχιακὰς ἐφημερίδας, ὄχι δὲ λίγο ὑπεφέρουμε κι' ἐδῶ, καὶ γ' αὐτὸ μ' εὐλογοφανῆ ἀνησυχία περιμέναμε τὴν μεχρὶ σχολαστικότητος ἀκρίβειαν ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ, ὥστε νὰ εὑρισκώμεθα σήμερα ἐῖς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ὑποδεικνύωμεν ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς εἰς τοὺς διαφόρους ἐπαγγελματικοὺς καὶ ἐρασιτεχνικοὺς Καλλιτεχνικοὺς ὁμίλους τῆς πόλεως τὴν ἐπιδεξιχθεῖσαν ἀκρίβειαν, ἡ ὁποία ὡς γνωστόν, διδάσκεται καὶ τηρεῖται ἀπὸ τὴν Δραματικὴν καὶ Λυρικὴν σκηνὴν τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου μας εὑρισκομένων, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τὴν στενὴν παρακολούθησιν τῆς Δ)νσεως Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἐὰν τὴν καθωρισμένην ὥραν δὲν ἔχευν προσέλθει οἱ θεαταί, ἀρχίζει τὸ πρόγραμμα, μένουν ἔξω τῆς αἰθούσης οἱ βραδυπορήσαντες [θεαταὶ καὶ εἰσέρχονται μετὰ τὸ πρῶτον διάλειμμα.

Τὸ ἴδιο ἔπρεπε νὰ γίνῃ κι' ἐδῶ εἰδικῶς ἀπὸ τὸ συγκρότημα αὐτό, ὥστε τὸ πάθημα ὅσων θὰ ἔμεναν ἔξω νὰ γινόταν μάθημα διὰ τὸ μέλλον, ἐνῶ συγχρόνως θὰ ἐδίδετο ἐκ τῶν ἄνω ἡ γραμμὴ κατευθύνσεως.

Περαιτέρω ἡ διπλῆ σκοπιμότης τῆς διδασκαλίας τῆς Λαϊκῆς ψυχῆς γενικῶς καὶ ὡρισμένων ἀτόμων (κυριῶν καὶ κυρίων) εἰδικώτερον φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἐπετεύχθη πλήρως. Ἂς ἴδωμεν

Πρόγραμμα. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ προγράμματος πολὺ ὡραία καὶ καλαισθητική. Σημειοῦμεν μόνον τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις:

1) Λόγω τῆς ἡμέρας, τὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου πολυτελείας τοῦ προγράμματος γράμματα ἔπρεπε νὰ ἦσαν μὲ μπλὲ μελάνην.

2) Λόγω τῆς ἡμέρας, ἕνα σύνθημα ὑπὲρ τῆς «Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου» λόγω τοῦ προσεγγίζοντος ἑράνου καὶ κυρίως λόγω τοῦ ἐνσκήψαντος χειμῶνος ἦτο ἀπαραίτητον καὶ ἠδύνατο νὰ τεθῇ εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ προγράμματος καὶ

3) Δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸ πρόγραμμα τὰ ὀνόματα τῶν λαμπρῶν κοριτσιῶν τοῦ Καλλιτεχνικοῦ συγκροτήματος, γεγονὸς ποὺ ἀποτελεῖ σοβαρωτάτην παράλειψιν ἔστω καὶ ἂν στηρίζεται εἰς οἱανδήποτε ἀρχὴν τῆς Σχολῆς τῆς Κας Ἕλλης Γρηγοριάδη ἢ ἔστω καὶ διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου.

Ὁ μεσημβρινὲς καὶ ἰδιαίτατα ὁ Ἕλλην, ἀγαπᾶ τὴν δόξαν καὶ ἡ ἄμιλλα κεντρίζεται στὴ ψυχή του ἀπὸ τὴν σκέψη τῆς δόξης, χάριν τῆς ὁποίας, ὡς γνωστόν, καὶ θυσιάζεται. Ἂς μὴ τὸ λησμονοῦμεν αὐτό, ποὺ ἔχει ἐφαρμογὴν σὲ κάθε εὐγενικὴ προσπάθεια καὶ δημιουργίαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τὸ περιεχόμενον τοῦ προγράμματος δὲν ἐξελέγη μὲ τὴν ὀφειλομένην προσοχήν. Ἀπὸ τὰ 11 ποιήματα τὰ ἑξῆς ἦσαν τοῦ Μεγάλου Παλαμᾶ. Αὐτὰ θὰ μποροῦσαν νὰ ἀπαγγελθοῦν πρὸ ὡρισμένων μόνον ἀτόμων, ἐνῶ γιὰ τὸ Κοινὸν ποὺ κατεπλημμύρισε τὴν αἴθουσαν τοῦ Δημοτικοῦ ἐχρειάζοντο ὄχι δυσνόητοι στίχοι ποὺ παρέμειναν τέτοιοι παρὰ τὴν ἐπιτυχῆ προσπάθειαν τῶν καλῶν κοριτσιῶν ποὺ ἀπήγγειλαν. Τὸ γεγονὸς ὅτι μεταξὺ «παλαμιστῶν» ἀνθρώπων δηλαδὴ ποὺ ἀναγνωρίζουν τὸν Παλαμᾶν ὡς Μέγαν ποιητήν, συζητεῖται ἀκόμη ἂν δὲν πρέπει νὰ ἐκδοθῇ ἀνάλυση τῶν ποιημάτων του, εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ κρίνῃ κανεὶς ἂν ἔπρεπε νὰ τεθοῦν στίχοι τοῦ Παλαμᾶ καὶ μάλιστα σὲ ὁμαδικὴ ἀπαγγελία.

Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν ὅτι στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἐκλογὴ δὲν ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη γιὰ τοὺς πολλοὺς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων νομίζω ὅτι ἐδίδετο τὸ πρόγραμμα, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου οἱ ὀλίγοι μποροῦσαν νὰ ἀκούσουν Παλαμᾶ στὶς αἴθουσες τοῦ Μορφωτικοῦ. —Μιὰ σύγκριση τῶν στίχων τοῦ Παλαμᾶ καὶ ἐκείνων τῶν λοιπῶν ποιητῶν τοῦ προγράμματος πείθει περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς παρατηρήσεως μου.

***

Ἡ ὁμαδικὴ ἀπαγγελία τὴν ὁποίαν παρουσίασαν πέρυσι εἰς τὸ Πατραϊκὸ Κοινὸ αἱ Ἑλληνίδες Ὁδηγοὶ Πατρῶν εἰς τὸν «Ὅρκον» τοῦ Ἀρχαίου Ἕλληνος Στρατιώτου, δὲν μπορεῖ σ' ὁποιουσδήποτε στίχους νὰ εἶναι θρηνώδης! Δὲν μπορεῖ νὰ θυμίζῃ Κοτοπούλειον ἀφήγησιν τῶν φρικαλεοτήτων τοῦ γένους τῶν Ἀτρειδῶν μία ὁμαδικὴ ἀπαγγελία στίχων τοῦ Παλαμᾶ, ποὺ μόνον τὸ ὄνομά του δημιουργεῖ τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡρωϊκοῦ πνεύματος, τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ Ἔπους!

Δὲν συμφωνῶ λοιπὸν στὸ θρηνώδη τόνον! Δὲν μπορεῖ νὰ καθιερωθῇ σὲ κάθε ὁμαδικὴ ἀπαγγελία.—

Μιὰ ὁμαδικὴ ἀπαγγελία στίχων ἡρωϊκῶν, μπορεῖ θαυμάσια νὰ ἀπαγγελθῇ ἀπὸ πολλοὺς μαζῆ καλλιτέχνας ἢ καλλιτέχνιδας ὅπως θὰ ἐξετελεῖτο ἀπὸ ἕναν ἢ μία.

Στὰ σημεῖα λοιπὸν αὐτὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν ποιητῶν καὶ τῆς καθιερώσεως ὡς χαρακτηριστικοῦ τῆς ὁμαδικῆς ἀπαγγελίας, τοῦ θρήνου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τραγωδίας δὲν εἴχαμε τὴν ὑπαγορευομένη ἀπὸ τὴν τέχνη ἐπιτυχία.—

***

Γενικώτερον πρόκειται περὶ πολιτισμένης καὶ ὡραίας ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἐμφανίσεως, μὲ πειθαρχίαν καὶ ρυθμὸν κινήσεων ἐπιμελῶς διδαγμένων ἀπὸ τὴν Κυρίαν Ε. Γρηγοριάδη. Τὰ ἀπέριτα σκηνικὰ ἐδίδαν τὴν μεγαλοπρεπῆ εἰκόνα ποὺ ταίριαζε καὶ στοὺς στίχους καὶ στὴν ἡμέρα.

Ἡ αἰσθητήρητης στὶς κινήσεις ἐδιδάχθη σὲ λίγες ὧρες ἀκόμη καὶ στὰ στεφανηφόρα δικά μας κορίτσια ποὺ κατέθεταν τὰ στεφάνια τους στὸ βωμὸ.—

Αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴ θετικότητα στὸ σύστημα τῆς Κας Γρηγοριάδη καὶ τὴν ὕπαρξιν ἀναλόγου ἐμψύχου ὑλικοῦ στὴν πόλιν μας. —Οἱ δύο χορυφαῖες ἦσαν θαυμάσιες στὶς ἀπαγγελίες τους. — Κατεῖχαν τὴν ἔννοιαν τοῦ στίχου, ποῦ εἶναι τὸ πᾶν στὴν ἀπαγγελία. Συνιστῶ στὴν πρώτη χορυφαία νὰ μὴ σφίγγη καὶ ἐπιδεικνύῃ τὰ δόντια της ὅταν ἀπαγγέλλῃ.

Εἶναι τόσον καλὴ στὴν ἀπαγγελία ὥστε τὸν περιεχόμενον στοὺς στίχους ἠρωϊσμὸ καὶ γενικὰ δυναμισμὸ, μπορεῖ καὶ τὸν ἀποδίδει χωρὶς αὐτὰ τὰ περιττὰ πρεσωπικὰ σκηνικά!.. Εἰς τὴν δεύτερη χορυφαία συνιστῶ τὴν ἀποφυγὴν ὑπερβολικῶν μορφασμῶν ποῦ ἀλλοιώνουν τὴ γραμμὴ, τὴν κλασσικὴ γραμμὴ τοῦ προσώπου της ὅταν ἀπαγγέλῃ.— Μιὰ πολὺ ἐλαφρὰ σύσπαση ὡρισμένων σημείων στὸ πρόσωπο θὰ παράγῃ ἀντιθέτως εὐχάριστον ἐντύπωσιν ἢ μᾶλλον ἐκείνην ποὺ ἐπιθυμεῖ ἡ καθηγήτριά της καὶ ἡ καλλιτέχνις. ἀπαιτεῖ δὲ ἡ τέχνη. Τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ» ἐψάλη ἀρκετὰ καλά.

Ὁ Λόγος τοῦ κ. Μαντούδη ἔδωσε ἀνάγλυφη τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐθνικοῦ μεγαλουργήματος τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 σὲ μιὰ λεπτομερῆ σύγκριση τῶν Ἰταλικῶν δυνάμεων ποῦ ἦσαν δεκαπλάσιες τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τῶν δευτέρων αὐτῶν οἱ ὁποῖες μόνον διότι εἶχαν μέσα τους τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴν δόξα ἐθαυματούργησαν.

Τὸ κειμὲν τῶν Πατρῶν ποῦ κατεπλημμύρισε τὴν αἴθουσαν ἐχειροκρότησαν ἐνθουσιωδῶς τὰς καλλιτέχνιδας καὶ τὴν Κα Ἕλλην Γρηγορίου. Ἰδιαιτέρως καὶ μὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα ἐπεδοκίμασε μίαν στροφὴν τοῦ λόγου τοῦ κ. Μ. Μαντούδη διὰ τοῦ ὁποίου εὗτος ἀνεμνήσθη καὶ ὑπέμνησε σὰν σ' εὐλαβικὸ στιγμιαῖο μνημόσυνο, τοὺς δύο Μεγάλους πρωτεργάτας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔπους τοῦ 1940 τὸν θρυλλικὸ Βασιλέα μας Γεώργιον τὸν Β! καὶ τὸν ἄξιον Κυβερνήτην καὶ πραθυπευργὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν.

8.12' Ὅπως κάθε χρόνο ἡ Ἀχαϊκὴ Ἑταιρία ὠργάνωσε ἕνα πρόγραμμα Πατριωτικῆς Παρασταίσεως τὸ ὁποῖον ἐξετελέσθη δύο φορὲς πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως τὸ παρακολουθήσῃ περισσότερος κόσμος.

Τὸ πρόγραμμα ὡς ἐμφάνιση καλαισθητικὸ καὶ μὲ πρέβλεψιν ὑπὲρ τῆς Φανέλλας. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουν τὰ τῶν παρατηρήσεών μου διὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ συγκροτήματος τῆς Κας Ἕλλης Γρηγοριάδη.

Ἡ διὰ ἠριθμημένων προσκλήσεων εἴσοδος ἐξησφάλισε τὴν τάξη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ δὲν δικαιολογεῖ τὴν σπευδὴν τοῦ κοινοῦ τοῦ τὶς νὰ εἰσέλθῃ πρῶτος.

Τὸ σύστημα πρέπει νὰ υἱεθετηθῇ ὡς τὸ πλέον ὀρθὸν καὶ πολιτισμένο.

Εἰς τὴν παράσταση ἔλαβον μέρος ὁ Ἐρασιτεχνικὸς Θεατρικὸς Ὅμιλος Πατρῶν. Ἡ Πατραϊκὴ Μανδολινάτα μετὰ συμπρατζόντων χορωδιακῶν μελῶν, τὸ Α! Γυμνάσιον Θηλέων ἡ Μικτὴ χορωδία Πατρῶν διὰ τοῦ βαρυτόνου κ. Σπ. Λιανοῦ. αἱ Ἑλληνίδες Ὁδηγοὶ Πατρῶν καὶ οἱ πρόσκοποι μας.

Τὸ σύνολον τῶν μετεχόντων καλλιτεχνῶν ἀνήρχετο σὲ 150 ἄτομα

Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν ἀκριβῶς, τὸ δυσχερὲς τῶν κινήσεων εἰς τὸν στενὸν χῶρον τῶν παρασκηνίων καὶ τὴν ἀνάγκην ἀναρτήσεως σκηνικῶν ἀπὸ τῆς 7 μ. μ. ὅτε ἐξεκενώθη ὁ χῶρος εὑρίσκεται ἐκ τῶν σχετικῶν τῆς προηγουμένης παραστάσεως, ὀφείλεται τόσον ἡ ἔλλειψη ἀπολύτου τάξεως ὅσον καὶ κυρίως ἡ βραδύτης εἰς τὴν ἔναρξιν ἐκτελέσεως ἀμφοτέρων τῶν προγραμμάτων.

Ὡς σύνολον ἡ παράσταση δὲν ἀντέχει εἰς αὐστηρὰν κριτικήν.

Πρόκειται περὶ ἐρασιτεχνῶν οἱ ὁποῖοι πολλὰ ἐλπίζομεν νὰ ἐδιδάχθησαν ἀπὸ τὴν πειθαρχημένην ἐμφάνιση τοῦ συγκροτήματος τῆς Κας Ἕλλης Γρηγοριάδη.

Εἴτε τὸ θέλουν λοιπὸν εἴτε ὄχι οἱ ἐρασιτέχναι μας τῶν διαφόρων καλλιτεχνικῶν σωματείων, ὀφείλουν νὰ πειθαρχοῦν περισσότερον ἀπὸ ὅσον ἐὰν ἦταν στρατιῶται, ἐὰν ἐπιθυμοῦν νὰ τοὺς ἀκολουθῇ ἡ ἐπιτυχία ἡ ὁποία εἶναι ἀπολύτως συνυφασμένη μὲ τὴν τάξιν καὶτὴνπειθαρχίαν. Εἶχα δοπεδείξει π.χ. εἰς τὸν Ε.Θ.Σ.Π. διὰ τοῦ κ. Ζυγουράκη νὰ γίνουν γενικαὶ δεκτικαὶ εἰς τὸ Δημοτικόν. Δὲν ἔγιναν! Ἀποτέλεσμα. Εἰς τὸ πρῶτο ἔργο μία λέξις παρ' ὀλίγον νὰ μετοβάλῃ τὸ δρᾶμα σὲ κωμῳδία· καὶ εἰς τὸ δεύτερο αἱ σκηνικαὶ κινήσεις τοῦ πολεμιστοῦ ποὺ φεύγει (Ν. Ζυγουράκης) καὶ τῆς ψυχοπαίδας ποὺ ἀγαπᾶ (Βάσ. Σβέτσου) προεκάλεσαν ἐκδηλώσεις τοῦ Κοινοῦ, ὄχι ἐκείνες ποὺ ζητᾶ ὁ συγγραφεὺς (κ.Κ.Γονατᾶς) καὶ ἠδίκησαν τὸ ἔργο. Πάντως ἔπαιξαν οἱ ἐρασιτέχναι μὲ εὐσυνειδησίαν καὶ ἦσαν γνῶσται τοῦ κειμένου.

Ἰδιαιτέρως σημειώνω τὸ παίξιμο τοῦ κ. Χριστόπουλου, ὁ ὁποῖος συνεκίνησε βαθειὰ τὸ ἀκροατήριον στὴ σκηνὴ τοῦ θανάτου τοῦ ἥρωος καθὼς καὶ τῆς δίδος Μαρίας Νικολοπεύλου, ὡς ζμητέρας καὶ συζύγου τόσον στὸ πρῶτο ὅσον καὶ στὸ δεύτερο μονόπρακτο. Ἐπίσης οἱ λοιποὶ ἐρασιτέχναι ἐπαιξαν καλά. Πάντως τὸ πρῶτο μονόπρακτο «Ὁ θάνατος τοῦ ἥρωος» τοῦ κ. Ν. Ζυγουράκη, ἐπαίχθηκε κι' ἀπεδόθη πολὺ καλλίτερα ἀπὸ τὸ « Ἡ Ἑλληνίδα Μάννα» τοῦ κ. Κ. Γονατᾶ ἐνῶ ἀμφότερα ἦσαν τῆς αὐτῆς ὀλκῆς καὶ ἤξιζαν τῆς ἰδίας μελέτης καὶ προσοχῆς.

Ἡ Πατραϊκὴ Μανδολινάτα καὶ οἱ συμπράττοντεςμετ' αὐτῆς ἐρασιτέχναι καὶ ἐρασιτέχνιδες χερωδοὶ ὑπὸ τὸν καλλιτεχνικὸν διευθυντὴν κ. Κ. Βαφειάδην ἐξετέλεσαν λίαν ἐπιτυχῶς τὸ πρόγραμμά τους καὶ ἀπέσπασαν τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τοῦ Κοινοῦ. Ἐπίσης ὁ βαρύτονες τῆς Μικτῆς χορωδίας Πατρῶν κ. Σπ. Λιανές, τοῦ ὁποίου τὸ ταλέντο ἔχουμε θαυμάσει εἰς ἐπανειλημμένας ἐμφανίσεις, τραγούδησε τὴν ἄρια τοῦ «Μ'ἄρκο Μπότσαρη» μὲ πλήρη ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἐπιτυχίαν κατεχειροκροτηθείς. Πρόκειται περὶ ταλέντου τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θὰ θαυμάσουμε ἐν καιρῷ καὶ ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς Λυρικῆς σκηνῆς.

Τὸ Α! Γυμνάσιον Θηλέων, τὸ γνωστὸν πλέον διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν δρᾶσιν του, ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Νικ. Δεληγιαννάκη, ἐξετέλεσε ἄψογα καὶ πειθαρχημένα τὸ πρόγραμμά του. Ἡ δὶς Βανταράκη συμπράττουσα μὲ τὴν Πατραϊκὴν Μανδολινάταν ἐρασιτέχνις τοῦ ἄσματος τραγεύδησε πολὺ ὡραῖα τὴν «Διαμαντοῦλα» τοῦ Ν Λάβδα, καὶ παρέχει πελλὲς ἐλπίδες ὅτι δύναται νὰ ἐξελιχθῇ εἰς μίαν πολὺ καλὴν δραματικὴν ὑφίφωνον. Αἱ ὁδηγοί μας ἦταν πολὺ καλαὶ εἰς τὴν ὁμαδικὴνζἀπαγγελίαν τοῦ ὅρκου τῶν ἀρχαίων καθὼς καὶ οἱ πρόσκοποι εἰς τὸν ὅρκον τῶν νεωτέρων. Τόσον αἱ ὁδηγοὶ καὶ οἱ πρόσκοποι ὅσον καὶ ἡ δ)νὶς Μαρία Γεωργοπεύλου ἡ ὁποία ἀπήγγειλε μὲ σθένος τὰ ποιήματα τοῦ ἐξόχου ποιητοῦ μας Σ. Σπεράντζα «Ἴκαροι» καὶ «Σάλπισμα», ἔχουν ἀνάγκην διδασκαλίας εἰς τὴν ἀπαγγελίαν. Πάντως ἕνα μάθημα πῆραν ἀπὸ τὶς «μεμονωμένες» ἀπαγγελίες τοῦ συγκροτήματος τῆς Κ)ας Ἕλλης Γρηγοριάδη. Ἐδῶ προχείρως τοὺς λέω ὅτι ἡ καλὴ ἀπαγγελία ἔχει τρία κύρια χαρακτηριστικά. Πρῶτα τὴν γνῶσιν τῆς ἐννοίας τοῦ στίχου καὶ τὴν ἀπαγγελία τοῦ ποιήματες σύμφωνα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ στίχου κι' ὄχι τὴν «ρίμα». Δεύτερον φωνὴ δυνατὴ καὶ τρίτον (σπουδαιότατον) ὄχι τραγουδιστὰ τὴν ἀπαγγελία. Οἱ λέξεις ποὺ ἐκλέγουν οἱ ποιηταὶ ἔχουν μέσα τους τὸ τραγοῦδι καὶ περιττεύει νὰ τὶς τραγουδᾶνε ὅσοι ἀπαγγέλλουν.

ΑΓΓ. ΘΙΒΕΤΙΑΝΟΣ

"ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑ ΣΥΝΝΕΦΑ"

Νάτα τὰ πρῶτα σύννεφα τοῦ φθινοπώρου πάλι
στὸν οὐρανὸ ὀρθώνονται σὰ μαυρισμένοι πύργοι
καὶ ρίχνουνε τὸν ἴσκιο τους βαρὺν μέσ' τ' ἀργυριάλι
ποὺ φέρνει ἀλλεπάλληλα μὲ στὰ νερά του ρίγη.

Τὰ πρῶτα προμηνύματα μῆς φέρνουν τοῦ χειμῶνα
ποὺ ἔρχεται μὲ τὶς λευκὲς νυφάδες του ἀντάμα
μ' ἀστροπελέκια καὶ βροντὲς χαρίσματά του μόνα
γεμάτος κρύους ἀέρηδες καὶ τῆς βροχῆς τὸ κλάμμα.

ΑΝΑΡΒΑΝ (*Ζάκυνθος*)

'Η πολυτελὴς θαλαμηγὸς

"ΛΟΥΤΣΙΝΤΑ"

Ταχύτητος 13 μιλλίων

Ἀναχωρεῖ τακτικῶς ἑκάστην:

ΔΕΥΤΕΡΑΝ 11ην μ.μ. διὰ Λουτράκιον.

ΠΕΜΠΤΗΝ 4 1)2 π.μ. διὰ Μύτικα, Ζαβέρδαν, Λευκάδα, Πρέβεζαν, Πάργαν. Κέρκυραν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ 11ην μ.μ. διὰ Λουτράκιον.

ΚΥΡΙΑΚΗΝ 4 1)2 π. μ. δι' Ἀστακὸν, Μύτικα; Λευκάδα, Πρέβεζαν, Κέρκυραν.

ΣΗΜ. Τὸ ἀ)πλοιον εἰς Λουτράκιον πλευρίζει

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ΛΑΪΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΜΙΟΝ ΑΧΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἔναρξις Μαθημάτων τὴν 15ην Νοεμβρίου.

Διδαχθησόμενα Μαθήματα:

1ον) Ἀρχαία Ἑλληνική λογοτεχνία Ποίησις—Πεζὸς λόγος.

Διδάσκοντες καθην. Κα Ελ. Ἀνδρεοπούλου καὶ Ξ Πανα-γιωτοπούλου

2ρν) Νεοελληνικὴ λογοτεχνία.

Διδάσκοντες καθην. κ.κ. Ι. Ζῶτος καὶ Π. Γκίνης.

3ον) Ἱστορία.

α) Προϊστορικοὶ χρόνοι τῆς Ἑλλάδος Διδασκ. καθην. κ. Α. Μπεμπενης

β) Βυζάντιον καὶ Βυζαντινὸς Πολιτισμὸς

Διδάσκ. καθην, κ. Γ. Παπαβασιλείου.

4ον) Ἐπίλεκτα κεφάλαια ἐκ τῆς Βιολογίας Ἐμβριολογίας (ἐξελίξεως) καὶ Κληρονομικότητος.

Διδάσκ. Ἰατρὸς κ. Κ. Μπάρλος.

5ον) Λογιστικά.

Διδάσκ. κ: Κ. Γονατᾶς

6ον) Μαθήματα Στενογραφίας Διδ. καθ. κ. Στεργιαννόπουλος.

Ἐγγραφαὶ καὶ πληροφορίαι καθ' ἑκάστην 5—7 μ.μ. πλὴν Δευτέρας καὶ Παρασκευῆς εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἀχ. Ἑταιρ. ὁδ. Καναπάκη 129.

Ἰατροί

Ὁ Ἰατρὸς κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ εἰδικὸς Δερματολόγος — Ἀφροδισιολόγος ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ταξιδίου του ἐπανέλαβε κανονικῶς τὰς ἐργασίας του καὶ δέχεται εἰς τὸ Ἰατρεῖον του Βότση 20 ἀριθμ. τηλ. 20-14.

Ὁ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΙΜΠΗΣ